

УДК 340

DOI: 10.31733/17-03-2023-130-131

А. НАРИКОВА

студентка ННІ права
та інноваційної освіти

Науковий керівник:

к.ю.н. Катерина ДОЛГОРУЧЕНКО

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА ЯК ОСНОВА СИСТЕМИ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ ТА ПРАВОПОРЯДКУ

Курс України на євроінтеграцію було оголошено 7 лютого 2019 року. Це було пов'язано з ухваленим двома тижнями пізніше законом, який окреслив плани щодо вступу до Північноатлантичного альянсу та Європейського Союзу. Однією з багатьох причин такого рішення було те, що Україна хотіла зміцнити свою ідентичність як європейської країни шляхом підтвердження своєї європейської спадщини. Саме тому вони вирішили особливо уважно ставитися до проблем верховенства права. Українці загалом вважають себе частиною європейської ідентичності, але їхнє розуміння цього предмету є неоднозначним. Незважаючи на те, що більшість людей вважають Європу домом для спільних цінностей, ставлення населення різне. Про це свідчать дослідження Інституту Горшеніна у співпраці з Фондом імені Фрідріха Еберта, проведене у 2022 році.

Україна має дослідити основу європейських цінностей у верховенстві права. Тому що необхідно вирішити це питання саме на своїй території. Доповідь про верховенство права створила Венеціанська комісія за демократію через право, до складу якої увійшли представники голландської, німецької, англійської та фінської правових шкіл. Концепцію звіту було розроблено 25 березня 2011 р., а остаточно схвалено 26 березня 2011 р. У цьому звіті враховано висновки Європейського суду з прав людини, Комітету міністрів та Парламентської асамблеї щодо ключових інституцій у Раді Європи. Він визначив, що верховенство права досягається, коли всі три органи приходять до остаточного висновку щодо предмета. З концептуальної точки зору верховенство права передбачає обмеження дискреційних повноважень органів державної влади. Водночас важливо захищати права та свободи людей, навіть якщо вони суперечать дискреційним повноваженням органів державної влади. Верховенство права також впливає на функціонування конституційного суду. Як всеосяжне поняття верховенство права представляє собою систему діяльності суду, а також повсякденну діяльність держави та суспільства. Верховенство права — це неймовірно складне поняття, яке містить безліч ідей, цінностей та інститутів. Це також правова норма, яка міститься в правових системах багатьох країн. Верховенство права вкорінене в правових системах багатьох країн і визначено міжнародними документами як демократична цінність. Це також видно в національних законах і конституціях, які є основними вимогами для захисту прав і свобод людини. Комісія у Венеції заявила, що верховенство права найкраще можна визначити, порівнявши його з українським прислів'ям: «правовладдя». Це слово зберігає значення «верховенство права» у розумінні англомовних, яке було визнано правильним.

Ставши членами ЄС, постсоціалістичні держави стикаються з проблемами системи цінностей у своїх країнах. Ці проблеми викликають проблеми з демократією, законом і гендерною рівністю в багатьох із цих країн. Крім того, проблеми з цінностями існують у практичному сенсі та впливають на рішення щодня. Ці проблеми обертаються навколо таких принципів, як гендерна рівність, верховенство права та демократія. Зрештою, ці країни створили гібридну політичну систему, яка поєднує в собі елементи авторитарного правління та ліберальної демократії. Ця система містить значні невідповідності порівняно із законами ЄС щодо конституційних інститутів, нерівності в реальному житті та принципів.

Європейська модель верховенства права в Україні не може бути реалізована, доки не дотримуються прав людини та не порушуються закони. Але вони не відразу стануть іншою європейською країною; для цього потрібен час, узгоджені дії та міцніша культурна основа. Таким чином, проведення процесу конституціоналізації в стилі ЄС з цілями приєднання до Союзу є окремим напрямом конституційної реформи, який може перетворити Україну на члена ЄС. Створюючи потужнішу культурну основу з вищими цінностями, цей процес

може додати європейських характеристик своїм реформам замість того, щоб просто передавати повноваження між гілками влади.

1. Головатий С. Верховенство права (правовладдя): як його тлумачить Венеційська комісія. Право України. 2011. № 10
2. Звездова О. Популяризація європейських цінностей як завдання культурної політики Європейського Союзу в Україні. Європейські історичні студії. 2020. – № 15.
3. Конституція України: Закон Ураїни від 28 червня 1996 року. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до Конституції України від 03 вересня 2019 року. Відомості Верховної Ради України. 2019. № 28. Ст. 532).

УДК 321

DOI: 10.31733/17-03-2023-131-132

Ярослав ЯРИНА

курсант ННІ права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції

Науковий керівник:

д.філос.н., проф. Елеонора СКИБА

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ГУМАНІСТИЧНІ ЦІННОСТІ ЯК ПІДГРУНТТЯ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ДЕРЖАВИ

Сучасне суспільство представляє складну структуру, яка характеризується нерівномірністю соціально-економічного, культурного та освітнього рівня розвитку людей різних регіонах країни як і мегаполісах, так і невеличких містах та селищах.

Людина є не тільки мікрочастинкою космосу, але й неосяжним, дуже складним, багато в чому ще невідомим нам світом. Внутрішній або духовний світ людини – це безмір найрізноманітніших почуттів і відчуттів, емоцій і настроїв, задумів та ідей, понять і образів, фантазій та ідеалів, цінностей та теорій. Тому пізнання внутрішнього світу людини не менш необхідне й важливе ніж пізнання оточуючої дійсності. Духовність — фундамент поняття «особистість» [1].

Відповідно до Удовиченко Є.М., до базових або фундаментальних цінностей зазвичай відносять так звані загальнолюдські цінності: це життя і смерть, добро, істина, краса та любов, сенс життя, честь, шляхетність, гідність, свобода, самоцінність кожної особистості» [3, с.2]. Крім цього як сутнісні, які можна визначити як цінності з цінностей, серед яких автор називає сенс життя, ставлення до людини як мети (самоцінність особистості), моральну свободу.

Ми маємо зрозуміти, що віднесення смерті до цінностей (а тим більше - загальнолюдських) є щонайменше вельми спірним. Вона не може бути загальнолюдською цінністю, бо абсолютна більшість людей негативно ставилася і ставиться до неї, боїться її, не бажає собі смерті [4].

Цікавим є зауваження Назарова Б.Л. щодо ієрархії цінностей: «Права людини, як і право в цілому, сходять до категорії загальнолюдських цінностей. Для загальнолюдських цінностей характерні поняття абсолютного добра і зла, краси тощо» [2, с.137-139].

На думку Леонтьєва Д.А., до загальнолюдських, вічних цінностей треба віднести істину, красу, справедливість [2, с.23].

Льїн В.В. вважає, що гуманність - найвища цінність буття, що фіксує шляхетність у прагненнях, суттєве і життєво важливе, він зосереджує нашу увагу на тому, що вища цінність соціального порядку – це є людський розвиток, який обчислюється такими показниками як тривалість життя, грамотність..., паритет купівельної спроможності, підкреслюючи при цьому що наші громадянські ідеали – вищі цінності [2, с.37, 93, 205].

Інтерес до понять «цінність», «моральність», «гуманізм» мав дуже стрімко збільшуючийся характер. У XIX-XX ст. стався новий теоретичний інтерес до проблеми цінностей нашого суспільного життя. Поняття цінності по-різному інтерпретувалося у